

Mødet den 3^{die} December.

Herr Etatsraad, Professor *Eschricht* meddeelte, at han i afvigte Sommer (1858) havde gjort en Reise til Pamplona for at undersøge et derværende Hvalfiskeskelet og gav en kort Udsigt over denne Undersøgelses Betydning og Udfald. En udførligere Beretning derom forebeholdt han sig at give i et Fællesarbejde af ham og Professor *Reinhardt* over de nordiske Rethvalfers geographiske Udbredelse i Fortid og Nutid, hvilket Arbejde var bestemt at forelægges Selskabet i Løbet af Vinteren 1859-60.

Under den i det 17de og 18de Aarhundrede saa rige Hvalfangst ved Spitzbergen var det en blandt Hvalfangerne almindelig gjeldende Forestilling, at de i Polarvandene levende Rethvaler vare af en anden Art end de i det aabne Atlanterhav, hvilke sidste særlig betegnedes af dem som Nordkaperne eller *Sardes*. Ifølge denne Forestilling maatte det antages, at hele Rethvalfangsten forudfor Spitzbergens Opdagelse kun var gaaet ud paa disse Nordkaperne, at Fangstens gradvise Aftagen i det nordlige Atlanterhav var at tilskrive denne Arts Udryddelse, og at Opdagelsen af Spitzbergen tillige havde været en Opdagelse af en ny Art, der tilbød Hvalfangsten et langt rigere Udbytte. Men Cuvier fandt, at de Skjelnemærker, som Hvalfangerne anførte for Nordkaperne i Modsætning til Grønlandshvalen (*Balæna mysticetus*), ikke havde nogen streng videnskabelig Betydning og forklarede Hvalfangstens gradvise Forflyttelse høiere mod Nord ved en tilsvarende Flytning af selve de forfulgte Dyr. Andre vare mere tilbøielige til at forklare den ved en local Udryddelse af Arten i de sydligere Farvande; men alle Zoologerne synes deri at være blevne enige med Cuvier, at Nordkaperen maatte stryges af Systemet.

I sin første Afhandling over Hvaldyrene (i dette Selskabs physisk-mathematiske Skrifter 4de Rækkes 11te Bind): »Bemærkninger over Cetologiens tidligere og nærværende Skjebne« havde Etatsr. *E.* (1844) meddeelt en Række Oplysninger, som Capt. *Holbøll*, Inspecturen i den sydlige Halvdeel af de danske Colonier, havde forskaffet ham om Grønlandshvalens regelmæssige Trækken efter Aarstidernes Skifte. Det syntes deraf at fremgaae, at dette Dyr aldrig fjerner sig fra de med Driviis fyldte Farvande; de ældre Beretninger fra Spitzberger-Hvalfangerne syntes at vise, at det allerede i de foregaaende Aarhundreder havde forholdt sig paa samme Maade i Havet Østen for Grønland. Etatsr. *E.* kunde derfor ikke Andet end antage, at det laae i dette Dyrs Natur at leve mellem den løse Iis, at det overalt maatte forholde sig og altid have forholdt sig saaledes, og at altsaa hine »Nordkaper« i det iisfrie Atlanterhav ikke kunde have været ligartede med Grønlandshvalen. Han meente, at Hvalfangerne under dette Navn, ligesom under Navnene »Butskop«, »Grampus« o. s. v., havde forstaaet flere forskjellige Arter, men gjorde derhos opmærksom paa, at man idetmindste i nogle Tilfælde derunder havde forstaaet en Rethval i det iisfrie nordlige Atlanterhav, der i sit Ydre og i sin Levemaade udmærkede sig ved de samme Characterer som den Capske Rethval. At dennes geographiske Udbredelse kunde strække sig denne Side Linien endog heelt op til Nordkap, vilde ikke være mere usandsynligt, end at Sydhavets Rethval, ifølge den dengang almindelig gjeldende Forestilling, ogsaa kunde forekomme ved Kamschatkas Kyster.

Saaledes havde Etatsr. *E.* betragtet Forholdet i 1844. Kort efter var han imidlertid ved Studiet af de gamle islandske Manuskrifter kommen til den Overbeviisning, at denne Nordkaper har maattet være hvad Islænderne kaldte »Sletbag«, altsaa vel et fra Grønlandshvalen forskjelligt, men dog et i det nordlige Atlanterhav hjemmehørende Dyr. Allerede i 1847 kunde han i den skandinaviske Naturforskerforsamling i Kjøbenhavn — under

Skildringen af det tidligere aarlige Hvaldyrliv i de nordlige Have — udtale: »i Marts Maaned forlode Nordkaperne Biskaierbugten; i Mai og Juni sværmede denne mindre, men vilde og med Cirripeder besatte Rethval — Nordkaperen, Islændernes Sletbag — i Havet mellem Island, Jan Mayens Land og Nordkap«. — Hvor usandsynligt det nu end maatte være, at den sydligere Halvkugles Rethval tidligere endog regelmæssig skulde have været udbredt paa den nordlige Halvkugle til op ved Nordkap, saa var dog selv dette neppe mere usandsynligt end hvad hidtil endnu har været en meget almindelig Antagelse, nemlig, at det samme Dyr ogsaa paa den østlige Halvkugle skulde være udbredt fra Van Diemens Land indtil Japan og Kamschatka. Men ved at faae Leilighed til at undersøge et Rethvalfoster fra Kamschatkas Kyster, saavel som ved at sammenligne Barderne af Rethvalen fra Sydhavets nordlige og sydlige Deel indbyrdes, var Etatsr. E. omsider kommen til den Overbeviisning, at den saakaldte *Balæna australis*, i Modsætning til *Balæna mysticetus* eller Grønlandshvalen, ikke maatte betragtes som en Art men som en særlig Gruppe af Arter, der alle kun have hjemme i de isfrie Verdenshave, — at altsaa hiin Nordkaper, saalænge man blandt Rethvalerne kun skjelnede mellem en *Mysticetus* og en *Australis*, rigtignok havde hørt hen under denne, men dog ganske sikkert havde udgjort en egen Art i denne Gruppe.

Imidlertid erfarede Etatsr. E., at Prof. *Reinhardt* under Benyttelse af tildeels forskjellige Kilder var kommen til de selv samme Resultater, navnlig ved Studiet af de ældre officielle Indberetninger fra de danske Colonier med Hensyn til Grønlandshvalens udelukkende Henviisning til Iishavene, og ved et mere omfattende Studium af den zoologiske Literatur med Hensyn til den anden Rethvalgruppes forskellige Arter. Da nu ogsaa Prof. *Reinhardt* havde haft Leilighed at undersøge Grønlandshvalens Ydre saavel som dens Skeletbygning, navnlig paa et nyfødt og paa et ganske ungt Individ, vare de blevne enige

om, i Fællesskab at udarbejde en udførligere Afhandling over Rethvalerne.

Et Spørgsmaal blev endnu tilbage, nemlig det: »om hiin Islændernes Sletbag, Hvalfangernes »Nordkaper« eller »Sarde«, der nu syntes sporløst forsvunden, og hvoraf der ikke vidstes at være opbevaret nogetsomhelst Stykke i de europæiske Museer, virkelig skulde være at ansee som aldeles udryddet, og aldeles unddraget for al umiddbar Undersøgelse. Det blev da en saare vigtig Meddelelse, der ved Herr Professor *Geffroy* i Bordeaux bragtes Etatsr. *E.*, at der den 17de Januar 1854 havde viist sig en Rethval med sin Unge i Havnen ved St. Sebastian, at Ungen var bleven dræbt og gjort til Bytte, og at Skelettet deraf henstod i Pamplona. Ifølge alle Resultaterne af Etatsr. *E's* og Prof. *R's* fælles Undersøgelser maatte det ansees for afgjort, at her atter forelaae et Exemplar af hiin fordum i det nordlige Atlanterhav saa talrige Rethvalart: Biskaierhvalen, Sletbagen, Sarden. En umiddelbar Undersøgelse af dette Skelet maatte ansees som en afgjørende Prøve paa Rigtigheden af de Resultater, hvortil de vare komne, og idet Etatsr. *E.* i denne Henseende maa henvise til selve det større Fællesarbejde, han og Prof. *R.* i Løbet af næstkommende Vinter haabe at kunne forelægge Selskabet, har han her kun villet anføre som Resultat af Undersøgelsen, at det derved er blevet godtgjort, at hiin Nordkaper som en særlig Art Rethval med største Uret er bleven strøget af Systemet, eftersom den ikke blot i de foregaaende Aarhundreder var det nordlige Atlanterhavs Repræsentant for Rethvalgruppen i de iisfrie Verdenshave, men endnu den Dag idag lever deri — om end i yderst ringe Mængde — som en fra alle andre Rethvaler særlig og meget let bestemmelig Art.